

Arquitectura literària

M'interessa fòrça l'arquitectura militarà. Benlèu perque siáu rèire-rèire-felena dei Trencavel, fortificators de Carcassona, dei Besalù, qu'èran mèstres dei castèus d'Aguilar, de Queribús et de Peirapertusa, sensa oblidar, de l'autra man de Ròse, la familha dei Bauç qu'an fortificat Provença tota. La fortalesa, es dins mei gènes. Subretot que per un avi qu'imaginava e comandava sa construccion, n'ai de milierats de rèire-rèire-grands que leis an edificadas, lei fortalesas, mesclant a la pèira dei barris sa pena, sa susor, sa dolor, son sang. E siáu pas una excepcion, seriatz estonats, vautreï, aguessiatz la paciència de cercar vòstreis originas, de veire coma se verifica la formula : descendèm totei d'un rèi e d'un penjat ! De rèis, n'ai trobat quauqueis uns, de penjats, un, entre lei dos, de pacans anonimes per milions.

Benlèu que me'n siáu preocupada, d'aquela arquitectura, perque mei gents m'an fach vesitar la màger part dei fortalesas dau monde occidentau, dau temps de mon enfància. E, benlèu ben, que me sembla fin finala la rason primiera e vertadiera, perque ai viscut lei trencadas.

Non, ai pas mai de cent ans, siáu pas un dei darriers pelós que nos mòstran a la tele, tot ratatinats, tot momificats, non, rasseguratz-vos, veiretz pas d'orror. S'agís pas dei famosas e terrificantas Trencadas de la Granda, de la Der

Lo trauc de mon ostau.

E se l'i aviá un trauc dins mon ostau ? S'èra l'explica ? L'explica logica, racionala, de toteis aquelei mistèris minimes e quotidians. Per esperar comprendre qué que siegue dins aquela istòria, fau sacher que rèsti, despuèi un quizenat d'annadas, dins una bastida vièlha, qu'a un pauc mai de quatre cents ans, e onte lei causas son pas totjorn tan simplas coma podrián semblar. Quand siam arribats, la vesina nos disiá de faire mèfi, que l'ostau *donava*. Aviáu pas ben comprés çò que voliá dire aquesta vièlha pichòta. Fau dire que bargoinava una mescladissa de piemontés, d'occitan e de francés, amb un accent pas possible, e un dentier barrutlaire que simplificava pas l'inter-compreneson dialectala. Qu'en mai voliá pas tròp parlar, dau mens lo disiá, e que benlèu desparlava un pauc, la mameta. Que pòu ben donar un ostau ? De ren comprendre, ai preferit d'oblidar.

Puei, de causas inexplicadas e inexplicablas se son debanadas. De votz, sensa ren ni degun per lei produrre. De paraulas perfiechament audiblas mai incomprendiblas. De fòrmas blancas, transparentas, immaterialas, que se permenavan dins lei membres dau plan pè. Lei atocaments qu'ai sentits, e qu'èri pasmens absolutament soleta a l'ostau. Puei subretot lei causas que cambian de plaça, e